

DERS NOTLARI

“SERMAYE MALİYETİ”

Öğr. Gör. Murat ŞAHİN

mrtshn.com

2018

Not: Alıntı yapılarak kaynak gösterilebilir.

SERMAYE MALİYETİ

Sermaye Nedir?

Sermaye bir ticaret girişiminin geliştirilebilmesi ve sürdürülebilmesi için gerekli olan para veya nakde çevrilebilecek olan malların tümü olarak tanımlanır. Sermaye işletmeyi kuranlar tarafından işletmeye konulan para mal ve emek olarak da adlandırılır. Yani sermaye bir işletmenin veya ticari bir faaliyetin gerçekleştirilebilmesi için gerek duyulan kaynaktır. Sermaye olmadan işletmenin veya ticari faaliyetin gerçekleştirilmesi olanaksız olur. Bu nedenle sermaye işletmeler ve ticari faaliyetler açısından büyük bir öneme sahiptir. İşletmeler belirli bir sermaye ile kurulur. Sermayeler; öz sermaye ve borçlardan oluşmaktadır. Küçük işletmelerde sermayenin tamamı girişimciler tarafından sağlanırken, büyük işletmeler öz sermaye yanında borç ile fon sağlamak zorundadır. İşletmenin kurulması için ihtiyaç duyduğu sermayenin de bir maliyeti vardır.

Maliyet Nedir?

Maliyet kavramı ; bir ünite malın elde edilmesi için harcanan üretim faktörleri toplamı olarak tanımlanır. Yani üretimin yapılabilmesi, üretime katkı yapan madde ve malzemelerin alımı aşaması ortaya çıkacak olan ürünün maliyetini etkiler. Maliyet bir malın üretim giderlerinin toplamı, o mal ortaya çıkarılıncaya kadar harcanan para miktarıdır. Eğer bir ürün üretilmek isteniliyorsa o ürünün üretim maliyetine katlanılmak zorundadır. Ürün aynı zamanda satın alınmak isteniliyorsa da bu ürünün belirli bir satın alınma maliyeti de vardır.

SERMAYE MALİYETİ NEDİR?

Sermaye maliyeti işletmenin kaynak maliyeti anlamına gelmektedir. Farklı bir söylemle işletmenin faaliyetlerini sürdürebilmek ve gelişebilmek için sahip olduğu kaynakların maliyetidir. İşletmelerin iki tür temel kaynağı vardır. Birisi sahip olduğu sermayesi yani öz kaynakları diğeri ise dışarıdan aldığı veya borçlandığı yabancı kaynaklarıdır.

Öz kaynaklar; işletme ortaklarının hisse senedi satın almak yoluyla yatırdıkları tutarlar yani ödenmiş sermaye ile dağıtılmamış kârlardan oluşmaktadır.

ÖZ SERMAYE MALİYETİ

Öz sermaye maliyeti gerçek anlamda bir maliyet olmayıp alternatif maliyettir. Hissedarlar, yukarıda da ifade edildiği gibi, işletmeye öz sermaye olarak iki şekilde kaynak sağlarlar. Bunlardan ilki işletmenin hisse senetlerini satın almak, ikincisi ise net kârdan temettü almayıp bunu işletmede bırakmak, başka bir ifadeyle işletmeye yatırmaktır. Her iki durumda da hissedarlar işletmeye yatırım yapmaktadırlar. Bu yatırım nedeniyle işletme ile hissedarlar arasında bir beklenti oluşmaktadır. Hissedarların bu yatırımları yapmasındaki (hisse senetlerini satın almak ve net kârı temettü olarak almayıp işletme bünyesinde bırakmak) yegâne etken beledikleri getiri oranıdır.

Hissedar alternatif yatırım araçları olmasına rağmen neden işletmeye öz sermaye sağlamak yoluyla yatırım yapmaktadır? Bu soruya verilebilecek en önemli cevap beklediği getiri oranı olacaktır. O halde hissedar bir

işletmenin öz sermayesine yatırım yaparken beklediği risk ile uyumlu olarak belirli bir oranda kazanç elde etmek isteyecektir. Hissedarların bekledikleri kazançlar ikiye ayrılmaktadır.

HİSSEDARIN BEKLEDİĞİ KAZANÇ=TEMETTÜ KAZANCI+SERMAYE KAZANCI

Temettü kazancı, hissedarın satın almış olduğu hisse senedini elinde bulundurması karşılığında firmanın elde ettiği net kârdan almayı beklediği kâr payını ifade etmektedir. Gelişmiş ülkelerde hissedarın beklediği bu kâr payı, oran cinsinden ifade edilerek kâr payının gelecek dönemlerde ne şekilde büyüyeceği de belirlenebilmektedir. Sermaye kazancı (capital gain) ise hissedarın bugün satın aldığı bir hisse senedinin gelecekteki bir tarihte elden çıkarılması durumunda satış ile alış arasındaki pozitif fark olarak ifade edilmektedir. Hissedar firmanın hisse senedini gelecekte fiyatları yükselir beklentisi ile satın alır ve fiyatlar yükseldiğinde de satarak aradaki farktan sermaye kazancı elde etmeye çalışır.

Hisse senedini hissedarın beklentilerine göre temelde “Gelir Senedi” ve “Büyüme Senedi” olarak ikiye ayırmak mümkündür. Gelir Senedi, ya büyümesini tamamlamış ya da hissedarın beklediğinden daha az büyüme oranına sahip firmalar için kullanılan bir tabirdir. Bu durumda firma elde ettiği tüm kârını hissedarlar ile paylaşmaktadır. Aslında firma hissedarlarına daha fazla büyüme taahhüt edemediği için kârını dağıtarak hissedarların kendilerinin karar vermesini istemektedir. Hissedar böyle bir firmanın hisse senedini aldığında tek beklentisi kâr payı olmaktadır. Dolayısıyla hem hissedarın hem de firmanın beklentileri bu kâr payına göre şekillenmektedir. Dolayısıyla hisse senedinin firmaya maliyeti diğer bir ifadeyle öz sermaye maliyeti hissedarın kâr payı anlamında beklediği getiriye göre şekillenmektedir.

Öğr. Gör. Murat ÖZKAN